

Наукові перспективи
Видавнича група

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№ 7(13)

2023

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея
докторів наук з державного управління»
Громадська організація «Асоціація науковців України»
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 7(13) 2023

Київ – 2023

*Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of
Doctors of Sciences in Public Administration»
Public Organization «Association of Scientists of Ukraine»
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 7(13) 2023

Kyiv – 2023

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2023. № 7(13) 2023. С. 858.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із з права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 051 Економіка), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 11.07.2023, № 3/7-23).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної гільдії інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Дачій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балабасва (Дорошенко) Катерина Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупника (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ігнатович Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)

- Кавиліна Ганна Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматичної, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Карусевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Кінзерявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернівецького інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернівці, Україна)
- Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.А.Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Крижина Наталія Павлівна – доктор наук державного управління, професор, Заслужений лікар України, директор Навчально-Наукового медичного інституту Київського міжнародного університету (Київ, Україна)
- Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Масаак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любова Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Михальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Ніколасв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Огієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)

- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- Сапожников Станіслав Володимирович - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна —асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Січкарєнко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлачова Юлія Євгенівна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталя Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інєса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

Гусар О.А., Жабчик Д.Ю. <i>ВИКОНАННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА В РАМКАХ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ МІЖУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ</i>	295
Дегтярьова О.М., Довженко Є.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ НАДХОДЖЕНЬ НА ОСОБИСТИЙ КАРТКОВИЙ РАХУНОК ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ВОЛОНТЕРА ЯК СУБ'ЄКТА ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН</i>	306
Кравець Ю.І. <i>ПОМИЛКИ СЛІДЧОГО СУДДІ ТА СПОСОБИ ЇХ УСУНЕННЯ ПІД ЧАС РЕАЛІЗАЦІЇ СВОЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ</i>	319
Менська О.А. <i>ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗБЕРЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ДЕКОМУНІЗАЦІЇ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</i>	330
Мироненко В.П., Шаповал Л.І. <i>ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ</i>	344
Павелків С.Р. <i>ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ: СУЧАСНІ НОРМАТИВНІ ПАРАМЕТРИ</i>	357
Петрова І.А., Богданюк І.В. <i>ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ПІД ЧАС ОЦІНЮВАННЯ СТОРОНОЮ ОБВИНУВАЧЕННЯ ВИСНОВКІВ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ</i>	371
Подольян Ю.О. <i>СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ В СФЕРІ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ</i>	385
Правдюк А.Л. <i>ОРГАН КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ В МЕХАНІЗМІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ</i>	397

УДК 354.075.1

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7\(13\)-397-408](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7(13)-397-408)

Правдюк Андрій Леонідович кандидат юридичних наук, доцент кафедри права, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна 3, м. Вінниця, 21000, тел.: (097)330-72-40, <https://orcid.org/0000-0002-5248-8111>

ОРГАН КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ В МЕХАНІЗМІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Анотація. У статті досліджено правовий статус і діяльність Конституційного Суду. Місце і роль органу конституціональної юстиції в загальній системі юрисдикційних органів є актуальним питанням для всіх сучасних демократичних держав, які визнають спеціалізований інститут конституційного контролю. Розкриттю загальні положень місця Конституційного Суду в системі юрисдикційних органів після проведеної судово-конституційної реформи. З'ясовано, що він є специфічним органом, який останнім на національному рівні здійснює виключні спеціальні повноваження, спрямовані на захист прав і основних свобод людини і громадянин. Обґрунтовується, що КСУ по суті є судовим органом, що здійснює юрисдикційну діяльність; у порядку конкретного конституційного контролю захищаються права і свободи людини і громадянина під час вирішення конкретних справ за конституційними скаргами.

Доведено, що Конституційний Суд є специфічним органом, який є останнім на національному рівні для здійснення виняткових спеціальних повноважень, спрямованих на захист прав людини та основних свобод. Розкрито роль Конституційного Суду у системі внутрішньодержавних засобів правового захисту. Конституційний Суд є автономним органом конституційна юрисдикція з конституційним статусом, незалежна від виконавчої та законодавчої гілок влади. Обґрунтовується фактична приналежність Конституційного Суду до органів юстиції, які здійснюють юрисдикцію. Визначено, що Конституційний Суд характеризується незалежністю суддів у поєднанні з повноваженнями суддів КС вирішувати правові питання, що належать до його конституційної юрисдикції. Справи носять судовий характер, а розглядає КС їх на верховенство права. Прийняті рішення є обов'язковими до виконання і не можуть бути змінені іншими гілками влади.

Ключові слова: Конституційний Суд України, конституційна юстиція, конституційний контроль, поділ влади, конституційна реформа.

Pravdiuk Andrii Leonidovych Candidate of Law Sciences, Associate Professor of the Department of Law, Vinnytsia National Agrarian University, Sonyachna St., 3, Vinnytsia, 21000, tel.: (097)330-72-40, <https://orcid.org/0000-0002-5248-8111>

AUTHORITY OF CONSTITUTIONAL JURISDICTION IN THE MECHANISM OF STATE GOVERNMENT BODIES

Abstract. The article examines the legal status and activity of the Constitutional Court. The place and role of the body of constitutional justice in the general system of jurisdictional bodies is an urgent issue for all modern democratic states that recognize a specialized institution of constitutional control. Disclosure of the general provisions of the place of the Constitutional Court in the system of jurisdictional bodies after the judicial and constitutional reform. It was found that it is a specific body, which is the last at the national level to exercise exclusive special powers aimed at protecting the rights and basic freedoms of people and citizens. It is substantiated that the KSU is essentially a judicial body carrying out jurisdictional activities; in the order of specific constitutional control, the rights and freedoms of a person and a citizen are protected during the resolution of specific cases based on constitutional complaints. It has been proven that the Constitutional Court is a specific body that is the last at the national level to exercise exclusive special powers aimed at protecting human rights and fundamental freedoms. The role of the Constitutional Court in the system of domestic legal remedies is revealed. The Constitutional Court is an autonomous body of constitutional jurisdiction with constitutional status, independent of the executive and legislative branches of power. The actual affiliation of the Constitutional Court to the bodies of justice exercising jurisdiction is substantiated. It was determined that the Constitutional Court is characterized by the independence of judges in combination with the powers of judges of the Constitutional Court to resolve legal issues within its constitutional jurisdiction. Cases are of a judicial nature, and the Constitutional Court examines them for the rule of law. Decisions made are binding and cannot be changed by other branches of government.

Keywords: Constitutional Court of Ukraine, constitutional justice, constitutional control, separation of powers, constitutional reform.

Постановка проблеми. Необхідною умовою функціонування демократичної, соціальної, правової держави є ефективний захист прав і свобод людини і громадянина. Це безпосередньо впливає й із норм Конституції України, відповідно до статті 3 якої людина, її життя і здоров'я,

честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а утвердження й забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Важливу роль у цьому контексті в Україні відіграє діяльність єдиного органу конституційної юрисдикції – Конституційного Суду. Ця діяльність спрямована на правову охорону Конституції України та покликана забезпечувати її верховенство на території всієї країни. Здійснюючи таку діяльність, КСУ тим самим сприяє реалізації і захисту тих прав і свобод людини і громадянина, які безпосередньо гарантовані на рівні відповідних положень вітчизняної Конституції [1, с. 53]

Конституційний юрисдикційний процес в Україні знаходить своє вираження у процесуальній діяльності Конституційного Суду України щодо реалізації ним своїх юрисдикційних повноважень. Особливо важливим уявляється наукове дослідження даного явища на сучасному етапі функціонування Конституційного Суду України як органу конституційної юрисдикції, який є ключовим суб'єктом конституційного юрисдикційного процесу. Так, унаслідок конституційної реформи правосуддя 2016 р. зазнали змін місце Конституційного Суду України в системі органів державної влади, зміст та обсяг його юрисдикційних повноважень, та, відповідно, процес їх реалізації [2].

Функціонування органів державної влади та побудова єдиного дієвого механізму вимагає постійної системної роботи не лише над удосконаленням виконання власних профільних повноважень, але й над забезпеченням розвитку окремих напрямків діяльності, що є не менш важливими для стабільної роботи держави. Налагодження ефективних зв'язків, комунікація з суспільством, зворотній зв'язок, обмін досвідом, самоудосконалення та прогнозування перспективних шляхів розвитку є лише невеликою частиною того масиву, що виконується кожним органом державної влади поряд з повсякденним вирішенням окремих завдань. Ефективність діяльності органу державної влади вимірюється в більшій мірі не кількістю прийнятих рішень і навіть не якістю, а наслідками, що яскравіше за все інше демонструють використання потенціалу та проведеної підготовчої роботи. Зацікавлює реалізація додаткових функцій органу конституційної юрисдикції як особливого засобу розвитку механізму органів державної влади [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми конституційного судочинства постійно перебувають у фокусі уваги багатьох науковців. Виокремимо таких дослідників, як І. Бичков, В. Буняк, А. Івановська В. Кампо, М. Козюбра, А. Крусян, Г. Мурашин, В. Мусіяка, М. Савчин, А. Селіванов, В. Скоморохата ін.

Метою статті є дослідження правового статусу і діяльності Конституційного Суду.

Виклад основного матеріалу. Діяльність КСУ регулюється Конституцією України, Законом України «Про Конституційний Суд України» та Регламентом Конституційного Суду України. Саме Основним Законом до владного механізму України було залучено КСУ як єдиний орган конституційної юрисдикції. Фактично ж КСУ запрацював лише через чотири місяці після прийняття вітчизняної Конституції – з 18 жовтня 1996 р., коли набули повноважень більшість суддів першого складу. З того часу нормативна основа КСУ практично не зазнавала змін, хіба що до Закону та Регламенту вносилися незначні зміни. Однак 2016-2017-ті роки стали періодом реформування конституційного судочинства. 2 червня 2016 р. ухвалені й 30 вересня 2016 р. набрали чинності перші конституційні зміни, спрямовані на посилення незалежності КСУ, зокрема завдяки новому порядку призначення та звільнення суддів. Вказана конституційна реформа поставила на порядок денний ухвалення нового закону про КСУ, де передусім мали розкриватися нові конституційні положення про розмежування підстав звільнення та припинення повноважень суддів КСУ [4, с 104].

Видається цілком очевидним, що сьогодні вітчизняний орган конституційної юрисдикції, який повинен забезпечувати верховенство Конституції України, так би мовити, перебуває в центрі зіткнення політичних (а подеколи й економічних) інтересів різноманітних груп впливу. Досвід останніх років дав змогу доволі чітко зрозуміти, що такі обставини несуть небезпеку як для правової системи, так і для суспільства загалом, адже КСУ не повинен підпорядковуватись інтересам різноманітних політичних еліт, а завжди керуватись важливим конституційним положенням: «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави [5]. На наше глибоке переконання діяльність судової системи має бути абсолютно незалежним у своїй діяльності, оскільки це один із головних принципів становлення та розвитку демократичної держави.

Незалежність конституційних суддів є, насамперед, конституційним принципом [6]. Тому його зміст як принципу діяльності КСУ розкривають саме конституційні положення. Так, відповідно до ст. 126 Основного Закону України незалежність і недоторканність суддів гарантуються Конституцією і законами України; вплив на суддів у будь-який спосіб забороняється (частини перша, друга). Стаття 149 Основного Закону України наголошує, що ці гарантії незалежності та недоторканності поширюються і на суддів КСУ.

У Рішенні у справі про незалежність суддів як складову їхнього статусу від 1 грудня 2004 року № 19-рп/2004 Суд зазначив, що незалежність суддів є невід’ємною складовою їх статусу, конституційним принципом організації та функціонування судів і професійної діяльності суддів. Незалежність суддів полягає передусім у їх самостійності, непов’язаності при здійсненні

правосуддя будь-якими обставинами та іншою, крім закону, волею (абзац перший підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини). Вказаний конституційний принцип конкретизується у законодавчих актах, за змістом положень яких можна виокремити: фінансову, організаційну та політичну незалежність суддів. Так, стаття 27 Закону розкриває принцип організаційної незалежності суддів у такому контексті: судді КСУ при здійсненні своїх повноважень є незалежними і підкоряються лише Конституції України та керуються цим Законом, іншими законами України, крім тих законів або їх окремих положень, що є предметом розгляду Суду [7].

У Рішенні Конституційного Суду від 2 грудня 2019 року у справі №1-182/2019(4165/19) КС зазначив, що рішення, ухвалені ним у межах виключних конституційних повноважень, є обов'язковими для усіх органів публічної влади, їх посадових осіб. КС у вказаному рішенні дійшов висновку, що відповідно до приписів статті 151-2 Конституції не можуть бути оскаржені будь-які рішення Конституційного Суду незалежно від їх юридичної форми (виду), ухвалені ним як з питань, пов'язаних зі здійсненням ним конституційного провадження, так і питань, пов'язаних із забезпеченням належної організації діяльності Конституційного Суду та реалізацією конституційно-правових гарантій незалежності і недоторканності суддів Конституційного Суду. Це зумовлюється особливим конституційним статусом Конституційного Суду, юридичною природою його рішень, а також надзвичайною важливістю покладених на нього функцій та завдань, пов'язаних із забезпеченням верховенства Конституції [8].

На відміну від законодавчої та виконавчої влади, які є активними політичними силами і перебувають під впливом інших політичних сил, Конституційний Суд України має бути повністю деполітизованим, інакше він не зможе належним чином виконати своє головне призначення – утверджувати верховенство права й підмінюватиме його політичною доцільністю. Соціальна цінність Конституційного Суду України як спеціалізованого органу правового захисту Конституції України полягає насамперед у тому, що він є елементом механізму поділу влади. Самим своїм існуванням Конституційний Суд України покликаний довести систему стримувань і противаг до найвищого рівня ефективності, відіграючи найголовнішу функцію в цьому складному механізмі [9].

Конституційний Суд України не може відмежовуватися від проблем політики, оскільки політичні концепції на рівні конституційних принципів (принципів конституційного ладу) відображені в самій Конституції України. Конституційний Суд України не може відмежовуватися і від посередницької місії при виникненні правових і політичних конфліктів, оскільки за своєю компетенцією він стоїть на сторожі конституційного ладу України. Однак

рішення Конституційного Суду повинні мати правове обґрунтування, забезпечуючи верховенство права а не політичну доцільність. Тому рішення Конституційного Суду України не є актами політичної волі й не обумовлюються мотивами політичної доцільності. Вирішуючи питання права, Суд фактично здійснює правосуддя, яке полягає в застосуванні норм Конституції України до законів і інших правових актів, конституційність яких оспорується. Це й вимагає від Конституційного Суду України забезпечувати верховенство права а не політичну доцільність [10].

Що ж стосується інституціонального аспекту місця КСУ в механізмі поділу влади, то виходячи з обраної вітчизняним законодавцем нормативно-правової моделі визначення його неупереджено «арбітражного» статусу, порядку формування та юридичної сили прийнятих рішень, він беззаперечно виступає специфічним органом влади, що не входить до жодної з гілок влади та є рівновіддаленим від них» [11, с. 137].

Важливо розуміти, що ефективна діяльність органу конституційної юрисдикції можлива лише за умови злагодженого функціонування всіх елементів системи державного управління. Взаємодія, підтримка та належне виконання функціональних обов'язків є передумовами поступального розвитку механізму органів державної влади.

Із конструкції ч. 4 ст. 55 Основного Закону України випливає, що конституціодавець розглядає КСУ як специфічний орган, який останнім на національному рівні здійснює виключні спеціальні повноваження, спрямовані на захист прав і основних свобод людини і громадянина.

Такий висновок випливає, передусім, із розташування вказаної норми, адже вона міститься після норми про можливість особи реалізувати право на захист шляхом звернення до суду омбудсмана і до норми про право особи звертатися до відповідних міжнародних судових установ чи відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, після використання всіх національних засобів юридичного захисту (ч. 5 ст. 55 Конституції України) [12].

Правові позиції Конституційного Суду України можна визначити як правові висновки Суду в результаті тлумачення ним Конституції України, які мають загальний характер, знімають конституційно-правову невизначеність. Водночас необхідно відмежовувати поняття та зміст правової позиції від категорії «рішення» Конституційного Суду України. Передусім вони мають різну юридичну силу. Наслідок рішення Конституційного Суду України – скасування неконституційної норми, положення, офіційне тлумачення конституційних приписів. Правові позиції Конституційного Суду України як найбільш узагальнені правові висновки Суду в результаті тлумачення ним Конституції України знімають конституційно-правову невизначеність і

неоднозначність у розумінні положень таких актів. Основа рішень Суду – судова практика та правозастосов на діяльність, законодавчі норми. Основу правових позицій В. Тацій та Ю. Тодика визначають як наукові знання, конституційні принципи, правові доктрини і праворозуміння [13].

О.І. Наливайко, О.М. Сеньків також звертають увагу, що значення для правозастосування має не лише кінцевий результат розгляду Судом справ, віднесених до його компетенції, а й з'ясування засад, з яких він виходив при прийнятті відповідних актів, його аргументації, мотивування ним своїх рішень, тобто правових позицій. Під останніми вони пропонують розуміти «не лише остаточний варіант його рішення (резолютивну частину), але і систему правових аргументів, які використовувалися для його обґрунтування, уявлення Суду про сутність розглядуваної ним проблеми і висновки, до яких він приходив під час її вирішення» [14].

Водночас у ч. 2 ст. 8 Закону України «Про Конституційний Суд України» зазначено ще одне, так би мовити, додаткове повноваження: «З метою захисту та відновлення прав особи Суд розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих положень), який втратив чинність, але продовжує застосовуватись до правовідносин, що виникли під час його чинності» [15]. Зазначена норма дає можливість КСУ здійснювати конституційний контроль навіть тих актів, які втратили чинність. Слід зауважити, що загальні принципи дії закону в часі визначені в ст. 58 Конституції України. Однак, питання реалізації прав людини ускладнюється в тому випадку, якщо правовідносини розпочалися під час дії нормативно-правового акта, і продовжують існувати після того, як відповідний акт втратив чинність. Таким чином, здійснюючи розгляд питань щодо відповідності Конституції України актів (їх окремих положень), які втратили чинність, КСУ здійснює ретроспективний конституційний контроль, чим забезпечує захист та відновлення прав особи, котрі були порушені такими законодавчими положеннями. Реалізуючи функцію правового захисту Основного Закону, КСУ здійснює цілеспрямовану, передбачену Конституцією та законами України діяльність щодо вирішення питань про відповідність законів та інших правових актів Конституції України та офіційного тлумачення Конституції України. Тим самим Конституційний Суд України запобігає порушенням Конституції України та скасовує правові акти, що є неконституційними [16, с. 98].

У своїх працях Ю. М. Тодика зауважує, що слід брати до уваги, що наявність конституції ще не означає існування конституціоналізму як масового політичного руху, що зацікавлений у забезпеченні в країні демократичного конституційного ладу. Стосовно України можна сказати, що за певними параметрами він є. Але навряд чи масова конституційна свідомість

громадян, населення в цілому, його прошарків і, найголовніше, – конституційний порядок як процес та стан реалізації конституційних норм відповідають високим стандартам конституціоналізму [17].

Аналізуючи вчення Г. Кельзена щодо обґрунтування необхідності створення та функціонування у правовій державі органу конституційного контролю, І. Сліденко зазначає, що наведене, зокрема, зумовлено потребою реалізації чинної конституції. В природі конституційного контролю можна виокремити складову, пов'язану з юрисдикційною діяльністю, яка здійснюється шляхом інтерпретації права і закону. При цьому концептуально однорідне тлумачення норм конституції є необхідним елементом їхньої ефективної реалізації. З огляду на те, що глибинною суттю функціонування конституційного контролю є правильне й однакове тлумачення норм конституції, оскільки здійснення конституційного контролю шляхом перевірки нормативного акта на відповідність конституції у будь-якому разі допускає з'ясування змісту відповідної норми з наступним її порівнянням, а отже, її тлумаченням, а тлумачення, в свою чергу, є необхідним елементом реалізації конституції, можна говорити про те, що основними функціями конституційного контролю в правовій державі є гарантування конституції та її реалізація, або гарантування через реалізацію, які здійснюються одночасно [18].

Відповідно до Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021 – 2023 роки основною метою Стратегії щодо розвитку конституційного судочинства є визначення пріоритетів щодо удосконалення конституційно-правового регулювання, насамперед з питань порядку добору суддів Конституційного Суду України, забезпечення їх доброчесності, професійної компетентності та політичної неупередженості, прозорих підстав та дієвих механізмів притягнення суддів до відповідальності, гарантування прийняття Конституційним Судом України обґрунтованих рішень і висновків, що ґрунтуються на засадах верховенства права, пріоритету прав і свобод людини, на цінностях і принципах, визначених Конституцією України [19].

О.В. Щербанюк зазначила, що основними проблемами, які зумовлюють необхідність удосконалення діяльності Конституційного Суду України, є: відсутність механізму підтвердження доброчесності судді Конституційного Суду України, який унеможливує недоброчесну поведінку, недотримання стандартів професійної етики, толерування корупційних проявів; недосконалість процедур конкурсного відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України; функціональна недосконалість системи конституційного провадження; відсутність належних механізмів притягнення суддів Конституційного Суду України до дисциплінарної відповідальності;

відсутність дієвих механізмів моніторингу виконання суддями Конституційного Суду України антикорупційних обмежень та заборон; недостатня комунікаційна політика Конституційного Суду України; недостатній рівень суспільної довіри до органу конституційної юрисдикції в Україні [20].

Висновки. Ефективна реалізація стратегічного конституційного курсу Української держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору в умовах сьогодення, беззаперечно, передбачає повноцінне втілення фундаментального принципу верховенства права. Конституційний Суд це орган державної влади який першочергово повинен бути на сторожі дотримання цього фундаментального принципу. На жаль діяльність окремих суддів Конституційного Суду призвели до недовіри громадськості до його діяльності та рішень. Цілком зрозуміло, що функціонування системи органів державної влади забезпечується неухильним дотриманням Основного Закону та взаємодії між державними органами шляхом реалізації окремих функцій. Виходячи з цього, найважливішу роль в системі органів державної влади відіграють органи конституційної юрисдикції. Шляхом реалізації основних та додаткових функцій досягається дотримання Конституції та забезпечується перспективний розвиток державного механізму влади. Забезпечення всебічного розвитку взаємовідносин органів державної влади на основі Конституції шляхом реалізації додаткових функцій органу конституційної юрисдикції сприяє укріпленню державності, суспільної свідомості та демократії. Для вирішення проблеми визначення місця КСУ в структурі механізму держави, на наше переконання, необхідно відійти від традиційного способу встановлення особливостей його взаємодії з іншими органами державної влади та звернути увагу на те, яку виняткову роль виконує орган спеціалізованого конституційного контролю стосовно Конституції України, забезпечуючи принцип верховенства останньої.

Література:

1. Митник О.В. Роль Конституційного Суду України в механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія Юридичні науки. 2015. Випуск 6. Том 1. С. 53–57.
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1401–VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 28. Ст. 532
3. Дяченко О. П., Ніколюк О. В., Мужайло В. Д. Орган конституційної юрисдикції в механізмі державних органів влади: до питання реалізації окремих функцій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1687> (дата звернення: 10.07.2023). DOI: 10.32702/2307-2156-2020.5.1
4. Нестеренко Д.О. Припинення повноважень та звільнення суддів Конституційного Суду України як гарантії їх незалежності. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2023 Серія право. Випуск 76: частина 1. С 103-108

5. Панкевич О, Гаврильців М. Конституційний Суд України: деякі дискусійні питання щодо його місця в сучасному механізмі держави. *Соціально-правові студії*. 2021. Випуск 4 (14). С. 12-19 DOI 10.32518/2617-4162-2021-4-12-19
6. Кампо В. Незалежність конституційних судів: український досвід у європейському контексті. *Судоустрій і судочинство в Україні*. 2007. № 1. С. 25-30.
7. Кампо В. Основні принципи діяльності Конституційного Суду України: структурний вимір. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 98-102.
8. Закон і бізнес. URL: www.zib.com.ua
9. Мартинюк Р. Конституційна юрисдикція. Проблеми Конституційного Суду в Україні. Політична реформа очима експертів: значення публічних консультацій. Київ, 2007. 180 с.
10. Тесленко М. Взаємозв'язок права і політики в діяльності Конституційного Суду України. *Право України*. 1999. № 10. С. 13.
11. Бичков І. Г. Місце органів конституційної юрисдикції в механізмі стримувань і противаг демократичної правової держави : дис. канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2021. 238 с
12. Берестова І. Конституційний Суд України в системі юрисдикційних органів: загальні положення. *Підприємництво, господарство, право*. 2018. 9. С 154-159
13. Тацій В., Годика Ю. Питання меж тлумачення Конституційним Судом Конституції та законів України. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 4 (27). С. 31–40. С. 37.
14. Наливайко О.І., Сеньків О.М. Теоретико-прикладні проблеми тлумачення Конституції України та законів України Конституційним судом України. *Молодий вчений*. 2015. № 2 (17). С. 813–816. С. 816
15. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#n25>
16. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Ю. С. Назар, М. Т. Гаврильців, Г. Ю. Лук'янова та ін. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 388 с
17. Вольська І.В. Реформування конституційного судочинства в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2021 Серія право. Випуск 66. С 42-45 DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.66.7>
18. Сліденко І. Д. Феноменологія конституційного контролю. Генеза, природа і позиціонування в контексті аксіологічних, епістемологічних, праксіологічних, синергетичних аспектів: монографія. К. Істина. 2010. 624 с.
19. Указ Президента України № 231/2021 «Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021 – 2023 роки» URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2312021-39137>
20. Щербанюк О.В. Стратегія реформування конституційного судочинства в сучасних умовах. *Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, м. Ужгород, 22 червня 2021 р. С. 190-195

References:

1. Mytnyk, O. (2015) Rol Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy v mekhanizmi zakhystu prav i svobod liudyny i hromadianyna v Ukraini. [The role of the Constitutional Court of Ukraine in the mechanism of protection of human and citizen rights and freedoms in Ukraine.] *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii Yurydychni nauky-Scientific Bulletin of Kherson State University. Series Legal Sciences* Vypusk 6. Tom 1. S. 53–57. [in Ukrainian].

2. Pro vnesennia zmin do Konstytutsii Ukrainy (shchodo pravosudiva) : Zakon Ukrainy vid 2 chervnia 2016 r. № 1401–VIII.[On Amendments to the Constitution of Ukraine (Regarding Justice): Law of Ukraine] *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2016. № 28. St. 532 [in Ukrainian].
3. Diachenko, O., Nikoliuk, O., Muzhailo, V.(2020) Orhan konstytutsiinoi yurysdyksii v mekhanizmi derzhavnykh orhaniv vlady: do pytannia realizatsii okremykh funktsii.[The body of constitutional jurisdiction in the mechanism of state authorities: to the issue of the implementation of individual functions.] *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok-Public administration: improvement and development* № 5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1687> (data zvernennia: 10.07.2023). DOI: 10.32702/2307-2156-2020.5.1 [in Ukrainian].
4. Nesterenko, D. (2023) Prypynennia povnovazhen ta zvilnennia suddiv Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy yak harantii yikh nezalezhnosti.[Termination of powers and dismissal of judges of the Constitutional Court of Ukraine as a guarantee of their independence..] *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnogo Universytetu, Seriya pravo- Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University, Law Series*. Vypusk 76: chastyna 1.S 103-108 [in Ukrainian].
5. Pankevych, O, Havryltsiv, M. (2021) Konstytutsiinyi Sud Ukrainy: deiaki dyskusiini pytannia shchodo yoho mistsia v suchasnomu mekhanizmi derzhavy.[The Constitutional Court of Ukraine: some debatable issues regarding its place in the modern mechanism of the state..] *Sotsialno-pravovi studii- Social and legal studies* Vypusk 4 (14). S. 12-19 DOI 10.32518/2617-4162-2021-4-12-19 [in Ukrainian].
6. Kampo, V. (2007) Nezalezhnist konstytutsiinykh sudiv: ukrainskyi dosvid u yevropeiskomu konteksti.[Independence of constitutional courts: Ukrainian experience in the European context..] *Sudoustrii i sudochynstvo v Ukraini-Judicial system and judiciary in Ukraine* № 1. S. 25-30. [in Ukrainian].
7. Kampo, V.(2012) Osnovni pryntsypy diialnosti Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy: strukturnyi vymir.[Basic principles of activity of the Constitutional Court of Ukraine: structural dimension.] *Almanakh prava-Almanac of law* Vyp. 3. S. 98-102. [in Ukrainian].
8. Zakon i biznes.[Law and business.] URL: www.zib.com.ua [in Ukrainian].
9. Martyniuk, R. (2007) Konstytutsiina yurysdyksiia. Problemy Konstytutsiinoho Sudu v Ukraini.[Constitutional jurisdiction. Problems of the Constitutional Court in Ukraine] *Politychna reforma ochyma ekspertiv: znachennia publichnykh konsultatsii*. Kyiv, 180 s. [in Ukrainian].
10. Teslenko, M.(1999) Vzaiemozviazok prava i polityky v diialnosti Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy.[Interrelationship of law and politics in the activity of the Constitutional Court of Ukraine.] *Pravo Ukrainy- Law of Ukraine*.№ 10. S. 13. [in Ukrainian].
11. Bychkov, I. (2021) Mistse orhaniv konstytutsiinoi yurysdyksii v mekhanizmi strymuvan i protyvah demokratychnoi pravovoi derzhavy.[The place of bodies of constitutional jurisdiction in the mechanism of checks and balances of a democratic] *dys.kand. yuryd- legal state: dissertation. law of science nauk*. Kharkiv,238 s [in Ukrainian].
12. Berestova, I. (2018) Konstytutsiinyi Sud Ukrainy v systemi yurysdyksiinykh orhaniv: zahalni polozhennia.[The Constitutional Court of Ukraine in the system of jurisdictional bodies: general provisions.] *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo, pravo- Entrepreneurship, economy, law* 9. S 154-159 [in Ukrainian].
13. Tatsii, V., Todyka, Yu.(2001) Pytannia mezh tлумachennia Konstytutsiinykh Sudom Konstytutsii ta zakoniv Ukrainy.[The question of the limits of the interpretation of the Constitution and laws of Ukraine by the Constitutional Court.] *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy-Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine* № 4 (27). S. 31–40. S. 37. [in Ukrainian].
14. Nalyvaiko, O., Senkiv, O.(2015)Teoretyko-prykladni problemy tлумachennia Konstytutsii Ukrainy ta zakoniv Ukrainy Konstytutsiinykh sudom Ukrainy.[Theoretical and applied problems of interpretation of the Constitution of Ukraine and the laws of Ukraine by the Constitutional Court of Ukraine.] *Molodyi vchenyi-Young scientist* № 2 (17). S. 813–816. S. 816 [in Ukrainian].

15. Pro Konstytutsiyni Sud Ukrainy : Zakon Ukrainy [About the Constitutional Court of Ukraine: Law of Ukraine] vid 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#n25> [in Ukrainian].

16. Kovaliv, M, Yesimov O, Nazar, T., Havryltsiv, M, Luk'ianova, Yu (2016) Sudovi ta pravookhoronni orhany Ukrainy: navchalnyi posibnyk [Judicial and law enforcement agencies of Ukraine: a study guide] Lviv : Lvivskyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 2016. 388 s [in Ukrainian].

17. Volska, I. (2021) Reformuvannia konstytutsiinoho sudochynstva v Ukraini. [Reforming the constitutional judiciary in Ukraine.] *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu, Seriya pravo-Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University, Law Series* Vypusk 66. S 42-45 DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.66.7> [in Ukrainian].

18. Slidenko, I. (2010) Fenomenolohiia konstytutsiinoho kontroliu. Heneza, pryroda i pozytsionuvannia v konteksti aksiolohichnykh, epistemolohichnykh, praksiolohichnykh, synerhetychnykh aspektiv [Phenomenology of constitutional control. Genesis, nature and positioning in the context of axiological, epistemological, praxeological, synergetic aspects]: monohrafiia. Kyiv. Istyna. 624 s. [in Ukrainian].

19. Ukaz Prezydenta Ukrainy № 231/2021 «Pro Stratehiiu rozvytku systemy pravosuddia ta konstytutsiinoho sudochynstva na 2021 – 2023 roky» [Decree of the President of Ukraine No. 231/2021 "On the Strategy for the Development of the Justice System and Constitutional Judiciary for 2021-2023"] URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2312021-39137> [in Ukrainian].

20. Shcherbaniuk, O. (2021) Stratehiia reformuvannia konstytutsiinoho sudochynstva v suchasnykh umovakh. [The strategy of reforming the constitutional judiciary in modern conditions] *Konstytutsiino-pravove budivnytstvo na zlami epokh: poshuky optimalnykh modelei: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, m. Uzhhorod, 22 chervnia- Constitutional and legal construction at the turn of the epochs: the search for optimal models: materials of the international scientific and practical conference, Uzhhorod, June 22, S. 190-195* [in Ukrainian].